

Siyasi Partilerin Krizi: Benzer Kadrolarla Farklı Vizyonlar Mmkkn m?

Modern siyasette partiler arasındaki farkların azalmasının nedenleri; ideolojik farklılıkların azalması, pragmatizm, lider odaklı siyaset, siyasi pazarlama stratejileri, tüketim kltrü ve poplizmdir. Ancak daha önemli bir neden, partilerin benzer sınıfsal kökenlerden ve meslek gruplarından gelen dar bir grup tarafından yönetilmesidir. Bu siyasetçiler, farklı kltrüel değerlere sahip olsalar da aynı toplumsal sınıftan ve benzer eğitim geğmişlerinden gelmekte, bu da partiler arasındaki farkların bulanıklaşmasına yol açmaktadır. Bu ortak sınıfsal yapı, siyasetin toplumsal çeşitliliği yansıtmamasını engelleyerek partilerin özgün kimliklerini yitirmesine ve seçmen gözünde birbirine benzer hale gelmesine neden olmaktadır.

Siyaset sahnesine benzer toplumsal sınıflardan ve eğitim geğmişlerinden gelen siyasetçiler farklı partilere mensup olsalar da benzer düşünce ve pratiklerle hareket etmekte, siyaseti tekdüze hale getirmektedir. Siyasi partiler alanında uzman Peter Mair, "Ruling the Void" adlı eserinde siyasetin bir temsil krizi yaşadığını ve partilerin giderek toplumdan koptuğunu vurgulamaktadır. Mair'e göre, partiler halka ulaşmak yerine, ie kapanarak kendi çıkarlarına yönelmektedirler. Ayrıca rakip partilerin kadroları arasında da çıkar birliklerinin oluşumunu görmek mümkün olmaktadır. Bu kadrolar siyasi alanlarda birbirlerine rakip görünürken farklı alanlarda iş birliği yapabilmektedirler. Bu tespit, partiler arasındaki benzerliklerin, liderlerin vizyon sunma kapasitesini neden azalttığını gözler önüne serer.

Parti liderleri, sık sık yeni vizyon belgeleri açıklayarak değişim çağrısı yapsalar da bu girişimler genellikle partilerin iç yapısındaki direnişle karşılaşmakta ve yüzeysel kalmaktadır. Robert Michels'in "Oligarşinin Tunç Kanunu" teorisi, partilerin iç yapılarının liderlerin değişim söylemlerine karşı nasıl direnç geliştirdiğini açıklar. Michels, örgütlerin zamanla kendi çıkarlarını korumaya yönelik bir elit sınıf oluşturduğunu ve bu sınıfın değişime karşı direndiğini savunur. Parti örgütleri, değişime dirençli yapılarıyla liderlerin ellerini bağlamakta ve dönüşüm hamleleri genellikle sembolik kalmaktadır.

Liderlerin sıkışmışlığı, yalnızca partilerin iç direnciyle sınırlı kalmamaktadır. Partilerin üst kadroları, buldukları konumdan maddi ve manevi menfaat elde ederken, liderler bu çıkar ilişkilerine göz yummaktadır. Michels ve diğer siyasi analistler, liderlerin bu kadrolarla çatışmak yerine onları koruma eğiliminde olduklarını ve bu nedenle gerçek değişim adımları atmadıklarını belirtirler. Piketty, siyasetin belirli bir sınıfa sıkıştığını, bu sınıfın dışındaki kesimlerin ise temsil edilmediğini vurgular. Liderlerin, partilerinin mevcut düzenin bir parçası olan kadrolarına göz yumması, kendilerini çıkmaz bir sarmalın içine sokmaktadır; halktan kopan siyasetin gerçek bir çözüm üretmesi neredeyse imkânsız hale gelmektedir.

Bu güvensizlik ortamında, radikal söylemlere sahip ve sistem karşıtı partiler, halk tabanında kolayca karşılık bulmaktadır. Radikal sağ partiler üzerine çalışan akademisyen Cas Mudde, popülist ve sistem karşıtı hareketlerin mevcut düzenin zaaflarından nasıl beslendiğini ortaya koyar. Mudde, halkın geleneksel siyasetten umudunu kesmesiyle birlikte, bu partilerin cazip hale geldiğini ve siyasetteki boşluğu doldurduğunu savunur. Medyada en çok öne çıkan örneklerden ise bu bağlamda Yeniden Refah Partisi ve Zafer Partisi'dir. Bu tür partiler,

mevcut düzene duyulan tepkiyi arkasına alarak yükselir. Ancak Pippa Norris ve Ronald Inglehart gibi siyaset bilimcilerin de belirttiği gibi, bu partilerin kurumsal yapılarının zayıflığı, liderlerinin söylemlerine duyulan desteğin oya dönüşmesini zorlaştırmaktadır. Kurumsallaşma eksikliği, bu partilerin söylemleri beğenilse bile halkın güvenini kazanmalarını engellemektedir. Yani bu partilerin kişi partileri olarak kalması ve bir örgütlü harekete verilememeleri önlerindeki en büyük engeldir.

Sonuç olarak, siyasetteki tıkanıklığı aşmak için partilerin içlerindeki çıkar ilişkilerinin sorgulaması ve liderlerin cesur adımlar atması gerekmektedir. Michels'in teorisine uygun olarak, partiler kendi içindeki oligarşik yapıları kırmadıkça halkın siyasete olan güveni yeniden inşa edilemeyecektir. Mair'in de belirttiği gibi, partilerin içe kapanmış yapıları, halkın taleplerine karşı duyarsız kalmaya devam ettiği sürece siyasetin krizi derinleşecektir. Toplumun beklentilerini karşılamak için değişim söylemlerinin ötesine geçilip gerçek bir dönüşüm sağlanmalı; siyasetin halkla yeniden buluşması için liderler, kadrolarının menfaat ilişkilerine son vermelidir. Aksi takdirde, siyasetin mevcut yapısı, halkın güvenini kaybetmeye devam edecek ve radikal söylemler sadece geçici bir umut olmaktan öteye gidemeyecektir.

Muhammet Ali Yunus, "Siyasi Partilerin Krizi: Benzer Kadrolarla Farklı Vizyonlar Mümkün mü?" <https://www.fikirtepedi.com/siyaset/siyasi-partilerin-krizi-benzer-kadrolarla-farkli-vizyonlar-mumkun-mu/> (Yayın Tarihi: 4 Eylül 2024).